

XIII. Kotitalouslautakunta.

Kotitalouslautakunta antoi 1932 vuoden toiminnastaan seuraavan selonteon:

Lautakunnan kokoonpano. Kaupunginvaltuuston päätöksellä joulukuun 2 p:ltä 1931 perustettiin kotitalouslautakunta, jonka toiminta oli alkava tammikuun 1 p:nä 1932. Näin oli se väliaikainen ja epävarma tila, jossa aluksi sosialilautakunnan alainen ja sittemmin väliaikainen kotitalousjohtokunta oli toiminut, päättynyt ja viimeinkin päästy siihen, mihin oli pyritty. Lautakuntaan kuuluivat kaupunginvaltuuston valitsemina tarkastaja M. Sillanpää puheenjohtajana, rouva H. Gebhard varapuheenjohtajana, sekä rouva H. Brander, talousopettaja A. Huotari ja arkkitehti S. Lagerborg-Stenius jäseninä. Kaupunginhallitusta edusti lautakunnassa sähkötekniikko V. V. Salovaara. Lautakunta kokoontui vuoden kuluessa 17 kertaa. Lähetettyjen kirjelmien ja kirjeiden luku oli 138, saapuneiden 72.

Lautakunnan toimihenkilöt. Lautakunnan vakinaisista kotitalousneuvojista toimi käsityöopettajatar I. Grotenfelt kotitalouskerholassa ja talousopettaja A. Salonen opetuskeittiössä. Apuopettajina olivat talousopettajat M. Koivisto ja E. Sore, käsítőissä rouva L. Lehtonen ja neiti A. Kautonen sekä kerhotyössä neiti A. Viitasalo. Neiti Salosen auskultoimisloman, lokakuun 10 ja 22 välisenä aikana ja sairasloman, joulukuun 5 ja 10 välisenä aikana hoiti hänen opetusvelvollisuuttaan neiti Sore.

Toiminta. Kotitalouslautakunnan toiminta oli suunnattuna talous- ja käsityöopetuksen ja neuvonnan antamiseen vähävaraisille kuntalaisille ja kerhotyöhön kasvavien tyttöjen keskuudessa ja se tapahtui kuten edellisenäkin vuonna kahdessa paikassa: kotitalouskerholassa, Mäkelänkadun 45:ssä ja opetuskeittiössä, Helsinginkadun 26:ssa. Molemmissa paikoissa oli lautakunnalla käytettävänään ajanmukainen keittiö, edellisessä lisäksi käsityö- ja kerhohuone ja jälkimmäisessä asianomaisella luvalla työväenopiston käsityösali.

Talousopetuksessa lautakunta järjesti 13 yksinkertaista ja 1 monipuolisen ruuanlaittokurssin, 7 leipoma-, 2 kevätruoka-, 4 säilyke-, 4 kasvisruoka-, 7 jouluruokakurssia ja 1 ruuanlaittokurssin kerhotyöille, yhteensä 490 oppilaalle. Eri vuoden aikoihin sovellettua havainto-opetusta ruuanlaitossa ja kodinhoidossa annettiin kerran viikossa kummassakin keittiössä, yhteensä 52 kertaa n. 2,035 kuulijalle. Vielä toimeenpantiin yhdet pesukurssit, joilla oli opettajana osuusliike Elannon pesulan johtaja H. Kankkunen.

Näiden kurssien lisäksi lautakunta tahtoi herättää harrastusta sienien ja suolasilakan käyttöön ja siinä tarkoituksessa järjestettiin syyskuussa opetuskeittiössä sieniviikko, jolloin esitelmien, havaintotuntien ja retkeilyn avulla opetettiin osanottajia, n. 850 henkilöä, tuntemaan ja käyttämään

sieniä. Lokakuun alussa oli molempiin keittiöihin järjestetty silakkakursseja, jotka mainostivat silakan käyttöä taloudessa ja joita seuraamassa oli yhteensä n. 1,450 osanottajaa. Lautakunta otti myös osaa lokakuussa toimeenpantuihin Ravinto- ja nautintoainemessuihin 2 esitelmällä sekä 2 havainto-esityksellä sieni- ja silakkaruissa, joilla oli n. 400 kuulijaa. Kaikkiaan otti siis vuoden kuluessa pidettyihin havaintoesitystilaisuuksiin osaa n. 4,735 henkilöä.

Käsityönopetusta annettiin etupäässä neuvonnan muodossa. Vuoden kuluessa järjestettiin 17 vähintään 2 kuukautta kestävästä neuvontakurssista, joilla kävi 797 osanottajaa. Kurseilla opastettiin ompelemaan yksinkertaisia alus- ja pitovaatteita sekä jonkun verran koru- ja villalankatöitä. Suurta painoa pantiin vanhojen, aikuisten ja erittäinkin lasten vaatteiden korjaamiseen ja uusimiseen.

Toukokuun 21—22 p:nä oli kotitalouskerholaan järjestetty ansaittua huomiota herättänyt kotitaloudellinen näyttely, jossa runsaslukuiselle yleisölle esitettiin lautakunnan eri toimintamuotoja ja aikaansaannoksia.

Äiti-kerho. Lautakunnan toiminnan alainen oli äitien keskeinen yhdistys äiti-kerho, jonka tarkoituksena oli herätteiden, neuvojen ja virkistystyön antaminen jäsenilleen. Äiti-kerho kokoontui kerran viikossa, yhteensä 37 kertaa kotitalouskerholassa kerhoiltoihin, joihin keskimäärin 20 jäsentä otti osaa. Kerhoon kuului vuonna 1932 n. 80 äitiä, jotka sen lisäksi voivat kehittää harrastuksiaan laulukuoressa, joka kokoontui 22 kertaa, ja aivan vuoden lopulla perustetussa voimistelukerhossa. Sitäpaitsi pidettiin 8 kuu-kausjuhlaa, joihin kerholaiset saivat kutsua perheensä.

Koti-illat. Vielä neuvojat kerran kuussa, vuorotellen kotitalouskerholassa ja opetuskeittiössä, järjestivät koti-iltoja, joissa esitelmien ja erilaisten esitysten avulla koetettiin herättää harrastusta kodinhoitoa koskeviin kysymyksiin. Koti-iltoja oli 7 ja niissä n. 790 osanottajaa.

Tyttöjen kerhotoiminta. Kotitalouskerholassa harjoitettuun tyttöjen kerhotoimintaan otti osaa 116 tyttöä, 11—16 v. ikäisiä, jotka useampaan ryhmään jaettuina kokoontuivat yhteensä 320 kertaa, jolloin heitä opastettiin käsitöissä, askartelussa, laululeikeissä ja vähän taloustoimissakin. Sitäpaitsi järjestettiin kerhotyöille, kuten edellä mainittiin, ruuanlaittokurssi, jossa oli mukana 14 oppilasta.

Huoneistojen luovuttaminen muihin tarkoituksiin. Lautakunnan luvalla Diakonissalaitos sai joitakin kertoja käyttää Helsinginkadun 26:ssa olevaa keittiötä. Kumpulän ja Vallilan siirtolapuutarhojen jäsenkerhot kokoontuivat joka toinen lauantai kotitalouskerholassa. Viipurin maatalousnäyttelyä varten järjestämänsä karsintakilpailut perunankuorimisessa ja silityksessä saivat Uudenmaan läänin maanviljelyseura ja Marttayhdistyksen piiriliitto toimeenpanna molemmissa keittiöissä.

Kotitalouslautakunnan v. 1932 menoarvio nousi 220,100 markkaan, josta vakinaisten neuvojen palkat tekivät 60,480 markkaa. Eri menomääristä mainittakoon: lautakunta 5,580 markkaa ja tilapäinen työvoima 61,893:75 markkaa, josta talousopetuksen osalle tuli 22,950 markkaa, käsityöneuvonnan osalle 27,460 markkaa, esitelmien osalle 1,580 markkaa ja kerhotyöhön 9,903:75 markkaa. Vuokramenot olivat 54,000 markkaa, lämpö ja valo maksoivat yhteensä 7,046:65 markkaa. Siivousmääräraha, 10,000 markkaa, osoitettiin riittämättömäksi ja lautakunnan anomuksesta valtuusto myönsi 1,500 markan lisämäärän, joka sekä tuli kokonaan käytetyksi. Havainto-opetukseen tarvittiin 7,414:20 markkaa.

Nyt päättynyt kotitalouslautakunnan ensimmäinen toimintavuosi on näyttänyt, miten tarpeenvaativa kunnallinen elin lautakunta on, varsinkin kaupunkimme vähäväkisten perheenemäntien keskuudessa. Tämä selviää paraiten siitä suuresta osanottajamäärästä, joka oli lautakunnan toimeenpanemilla kursseilla ja muilla neuvontatilaisuuksilla. Osanottajia oli aina Kaivopuistosta, Punavuoren- ja Ruoholahdenkatujen puolelta ja he lausivat useasti toivomuksenaan, että lautakunnan toiminta ulotettaisiin näihinkin kaupunginosiin. Nykyisissäkin huoneustoissaan voisi lautakunta järjestää useampia rinnakkaiskursseja, jos vain määrärahat opettajavoimien palkkaamiseen sen sallisivat, sillä osanottajia kyllä olisi riittävästi.